

Věc C-722/22

Žádost o rozhodnutí o předběžné otázce**Datum doručení:**

24. listopadu 2022

Předkládající soud

Sofijski gradski sad (Bulharsko)

Datum předkládacího rozhodnutí:

22. listopadu 2022

U S N E S E N Í:

[OMISSIS]

Sofijski gradski sad (městský soud v Sofii), trestní senát [OMISSIS]

[OMISSIS]

v řízení podle článků 485 a násl. NPK [Nakazatelno-procesualen kodeks, trestní řád] a čl. 267 odst. 2 SFEU.

- 1 Podle výkladu Varchovnija kasacionen sad (Nejvyšší kasační soud, Bulharsko) brání vnitrostátní právo zabavení motorového vozidla využívaného organizovanou zločineckou skupinou k přepravě zboží podléhajícího spotřební dani neoznačeného daňovým kolkem. Zároveň je třeba mít za to, že podle unijního práva se jedná o nástroj trestného činu, a že jeho zabavení by tak mělo podléhat soudnímu přezkumu.
- 2 To vyžaduje podání žádosti o rozhodnutí o předběžné otázce. Z výše uvedených důvodů se vydává toto

U S N E S E N Í:**Soudnímu dvoru Evropské unie se PŘEDKLÁDÁ následující žádost o rozhodnutí o předběžné otázce:****3 Předběžná otázka****Je v souladu s článkem 2 rámcového rozhodnutí 2005/212 ve spojení s jeho čl. 1 třetí odrážkou, pokud je vnitrostátní právní úprava vykládána v tom**

smyslu, že není na místě zabavení motorového vozidla (tahače a návěsu) využívaného organizovanou zločineckou skupinou k přechovávání a přepravě velkého množství zboží podléhajícího spotřební dani (cigaret) neoznačeného daňovým kolmem?

4 Unijní právo

Rámcové rozhodnutí Rady 2005/212/SVV ze dne 24. února 2005 o konfiskaci výnosů a majetku z trestné činnosti a nástrojů trestné činnosti (Úř. věst. 2012, L 68, s. 49, dále jen „rámcové rozhodnutí 2005/212“)

Vnitrostátní právo

- 5 Nakazatelen kodeks (trestní zákoník, dále jen „NK“) [OMISSIS] ve znění účinném v době spáchání trestného činu (Daržaven vestnik (bulharský úřední věstník, DV) č. 60/11

Zakon za akcizite i danačnite skladove [OMISSIS] (zákon o spotřebních daních a daňových skladech, dále jen „ZADS“)

Výkladové rozhodnutí Varchovniya kasacionen sad (Nejvyšší kasační soud) č. 2 ze dne 18. prosince 2013 [OMISSIS]

- 6 Podle čl. 321 odst. 3 bodu 2 NK ve spojení s odstavcem 2 uvedeného článku se účast na zločinném spolčení za účelem obohacení trestá odnětím svobody na tři až deset let.

Podle čl. 234 odst. 2 a 3 NK ve spojení s odstavcem 1 uvedeného článku se pouhé držení zboží podléhajícího spotřební dani neoznačeného daňovým kolmem, je-li vyžadován zákonem, a pokud je předmětem trestného činu velké množství zboží, trestá odnětím svobody na dva až osm let, jakož i zákazem vykonávat určitá povolání nebo činnosti.

Podle čl. 2 bodu 2 ZADS podléhají tabákové výrobky spotřební dani. Podle článku 11 ZADS jsou cigarety tabákovými výrobky. Podle čl. 4 odst. 7 ZADS se spotřební daň hradí zakoupením daňového kolku. Ten se umístí na zboží podléhající spotřební dani (čl. 20 odst. 2 bod 6 a článek 64 ZADS).

Cigarety jsou tedy zbožím podléhajícím spotřební dani, jehož pouhé držení zakládá povinnost opatřit ho daňovým kolmem.

- 7 Podle čl. 53 odst. 1 písm. a) NK se zabaví majetek osoby, který byl použit jako nástroj ke spáchání úmyslného trestného činu. Ustanovení zní následovně:

„1. Nezávisle na trestněprávní odpovědnosti se ve prospěch státu zkonfiskují:

a) věci ve vlastnictví pachatele určené k použití při páchání úmyslného trestného činu nebo k němu použité“.

Podle vnitrostátního práva a judikatury je motorové vozidlo použité ke spáchání trestného činu zpravidla považováno za nástroj tohoto činu.

- 8 Podle vnitrostátní právní doktríny tvoří zboží podléhající spotřební dani neoznačené daňovým kolkem předmět trestného činu ve smyslu čl. 234 odst. 1 NK. Trestný čin samotný je spáchán výkonem faktické kontroly nad tímto zbožím.

V judikatuře vyvstala otázka, zda motorová vozidla používaná k přepravě a přechovávání tohoto zboží představují nástroj trestného činu, takže musí být osobě uznané vinnou zabavena.

Varchoven kasacionen sad (Nejvyšší kasační soud) měl ve svém výkladovém rozhodnutí 2/13 za to, že vozidlo, v němž je nalezeno zboží neoznačené daňovým kolkem, předmět trestného činu podle článku 234 NK, není nástrojem tohoto trestného činu. Nelze jej tedy jako nástroj trestné činnosti zabavit podle čl. 53 odst. 1 písm. a) NK.

Důvodem je skutečnost, že trestný čin spočívá v „prosté držbě“ zboží podléhajícího spotřební dani neoznačeného kolkem, a to „bez ohledu na místo, kde se zboží nachází“ a „bez ohledu na to, kde a jak je skladováno, přechováváno atd.“.

Varchoven kasacionen sad (Nejvyšší kasační soud) rozhodl, že „pokud je prostá držba projevoována působením na předmět trestného činu, musí být vozidlo nebo dopravní prostředek, v němž bylo nalezeno zboží podléhající spotřební dani neoznačené kolkem, považováno pouze za místo, kde je vykonávána skutečná fyzická kontrola nad zbožím“.

A dospěl k tomuto závěru:

„Vozidlo nebo dopravní prostředek, v němž bylo nalezeno zboží podléhající spotřební dani neoznačené kolkem, které je předmětem trestného činu podle článku 234 NK, nepodléhá zabavení podle čl. 53 odst. 1 písm. a) NK“.

Skutečnosti předcházející sporu

- 9 Pravomocnými soudními rozhodnutími ([schválení] dohody [se státním zastupitelstvím] ze dne 12. března 2015 a rozsudek předkládajícího soudu ze dne 23. června 2016, který změnil Apelativen specializiran nakazatelen sad (zvláštní odvolací trestní soud) rozsudkem ze dne 13. dubna 2018, který zase změnil Varchoven kasacionen sad (Nejvyšší kasační soud) rozhodnutím ze dne 8. října 2018) byly konstatovány následující skutečnosti relevantní pro předběžnou otázku:

1) AP, BP, OP a PG se od srpna 2011 do června 2012 podíleli na organizované zločinecké skupině páchající trestné činy podle článku 234 NK (konkrétně prostou držbu cigaret neoznačených kolkem) za účelem obohacení, což představuje trestný

čin podle článku 321 NK. Za tento trestný čin byl AP potrestán odnětím svobody v trvání tří let, BP a OP odnětím svobody v trvání jednoho roku a PG odnětím svobody" v trvání šesti měsíců. U prvních tří byl výkon trestů podmíněně odložen.

2) Tato organizovaná zločinecká skupina převážela ve druhé polovině srpna 2011 cigarety neoznačených kolkem z Řecka do Bulharska, a to pomocí tahače značky Scania [OMISSIS] patřícího OP, a návěsu [OMISSIS], který OP *de facto* koupil dne 10. srpna 2011.

Dne 19. srpna 2011 došlo na trase z Atén do Soluně k poškození tahače, v jehož návěsu byly cigarety neoznačené kolkem naloženy. Dne 20. srpna 2011 proto AP, BP a GB odkoupili od soukromé osoby v Bulharsku ojetý tahač MAN [OMISSIS]; kupní cenu zaplatili v hotovosti; tahač ihned převzali, předali jej OP, který jej dne 21. srpna 2011 odvezl do Řecka. Tam připojil návěs s cigaretami (313 500 krabiček v hodnotě 2,348 milionů bulharských leva [BGN], tedy přibližně 1,2 milionu eur) k novému tahači.

Následně dne 23. srpna 2011 odvezl OP tahač do bulharské Varny, kde byly cigarety vyloženy do skladu. Dne 24. srpna 2011 byly cigarety zabaveny policií.

Za tento trestný čin byl AP odsouzen k trestu odnětí svobody v trvání jednoho roku a jedenácti měsíců, BP a OP k trestu odnětí svobody v trvání jednoho roku a GB k trestu odnětí svobody v trvání čtyř let; u prvních tří byl výkon trestů podmíněně odložen.

3) Na základě [soudem schválené] dohody [se státním zastupitelstvím] týkající se jiného trestného činu byl tahač značky Scania [OMISSIS] zabaven.

Předkládající soud má za to, že by měl *ex officio* rozhodnout o konfiskaci návěsu [OMISSIS] a tahače značky MAN [OMISSIS] (které v dané věci nebyly zabaveny).

10 Následující doplňující skutečnosti nejsou pro položenou předběžnou otázku přímo relevantní:

Návěs [OMISSIS] byl zakoupen OP dne 10. srpna 2011 zaplacením kupní ceny a okamžitě převzat; nebyla však na něj oficiálně uzavřena žádná notářsky ověřená kupní smlouva. Z tohoto důvodu nebylo vlastnictví formálně platně převedeno.

Tahač značky MAN [OMISSIS] koupili dne 20. srpna 2011 AP, BP a GB, přičemž zaplatili kupní cenu v plné výši soukromé osobě (uvedené výše) a převzali jej. Poté, co byly cigarety dne 24. srpna 2011 zabaveny, bylo vlastnictví tahače s návěsem převedeno ze soukromé osoby na třetí osobu, která nepatřila mezi odsouzené, a to notářsky ověřenou písemnou kupní smlouvou ze dne 29. srpna 2011 (tato třetí osoba uvádí, že pouze připojila svůj podpis a o transakci nic nevěděla; nezaplatila kupní cenu a tahač nikdy neviděla). Z formálního hlediska se tedy tato třetí osoba stala vlastníkem tahače až po spáchání trestného činu.

Tyto okolnosti mohou být relevantní pouze v případě konstatování, že je v zásadě možné tahač a návěš zabavit jako nástroje trestného činu. V tom případě bude předmětem dalšího zkoumání, zda patří odsouzeným osobám (které za ně zaplatily kupní cenu, ihned je převzaly a použily ke spáchání trestného činu), nebo třetím osobám (v případě návěsu osobě, která za něj obdržela požadovanou kupní cenu a předala jej OP; v případě tahače osobě, která podepsala kupní smlouvu jako kupující).

V rámci tohoto dalšího přezkumu předkládající soud zohlední pokyny Soudního dvora uvedené v rozsudku ze dne 12. května 2022, RR a JG (Zajištění majetku třetích osob), C-505/20, EU:C:2022:376, a v případě potřeby předloží novou žádost o rozhodnutí o předběžné otázce.

Odůvodnění předložené otázky

11 K použitelnému právu

Vzhledem k tomu, že trestné činy byly spáchány v roce 2011, směrnice 2014/42 se nepoužije. Položené otázky tedy směřují k získání výkladu rámcového rozhodnutí 2005/212. Jak vyplývá z prvního bodu jeho odůvodnění, cílem rozhodnutí je boj proti přeshraniční organizované trestné činnosti, která sleduje především finanční prospěch. V důsledku toho by se měl vztahovat i na vedlejší činnost organizovaného zločinu, jako je nezákonný dovoz cigaret neoznačených kolkem z jednoho členského státu do jiného, v němž jsou tyto cigarety přepravovány a skladovány.

Soudní dvůr navíc rozhodl, že toto rámcové rozhodnutí se použije ve všech případech, kdy vnitrostátní právo stanoví trest odnětí svobody delší než jeden rok (rozsudek ze dne 14. ledna 2021, [Okražna prokuratura – Haskovo a Apelativna prokuratura – Plovdiv], C-393/19, EU:C:2021:8, body 38 až 41). Tato podmínka je v původním řízení splněna (viz bod 7 výše), neboť uložené tresty byly zčásti vyšší.

12 K předběžné otázce

Jelikož čl. 1 třetí odrážka rámcového rozhodnutí 2005/212 neodkazuje na vnitrostátní právní systém, musí být obsah pojmu „nástroje“ stejný, bez ohledu na vnitrostátní specifika.

12.1. K odsouzení za účast na organizované zločinecké skupině

Účast v organizované zločinecké skupině spadá do působnosti rámcového rozhodnutí Rady 2008/841 ze dne 24. října 2008 o boji proti organizované trestné činnosti (Úř. věst. 2008, L 300, s. 42).

V projednávaném případě bylo prokázáno, že návěš a tahač byly zakoupeny členy zločinecké organizace a bezprostředně poté byly použity ke spáchání trestných činů, které byly předmětem trestné činnosti této organizace. Otázkou je, zda jejich

koupi a používání je třeba považovat za formu účasti na takovém zločinném spolčení ve smyslu čl. 2 písm. a) rámcového rozhodnutí 2008/841. Pokud ano, byly by tyto předměty (návěs a tahač) nástroji účasti na zločinném spolčení ve smyslu čl. 3 třetí odrážky rámcového rozhodnutí 2005/212.

12.2. K odsouzení za prosté držení cigaret neoznačených kolkem

Ve věci v původním řízení bylo zjištěno, že tyto cigarety byly přepravovány z Řecka do Bulharska pomocí tahače a návěsu. Jednalo se o samostatné předměty, jelikož cigarety byly naloženy do návěsu a tahač pohyboval návěsem. Jinými slovy, tahač byl použit pouze k přepravě cigaret, zatímco návěs byl použit k jejich přepravě a skladování během této přepravy.

U obou se jedná o to, zda byly použity jako nástroje ve smyslu čl. 1 třetí odrážky rámcového rozhodnutí 2005/212 ke spáchání trestného činu, který je ve vnitrostátním právu označen jako „prostá držba zboží podléhajícího spotřební dani“. Zejména se jedná o to, zda skutečnost, že vnitrostátní právo nekriminalizuje přepravu cigaret neoznačených kolkem, ale pouze jejich prostou držbu, znamená, že v případě skladování takových cigaret v nákladním vozidle, které je rovněž používáno k přepravě, je třeba dospět k závěru, že toto nákladní vozidlo - tahač a návěs - není takovým nástrojem.

13 Stanovisko předkládajícího soudu

Nákup návěsu a tahače členy organizované zločinecké skupiny s úmyslem použít je pro její trestnou činnost je aspektem vnitřních vztahů skupiny. Tyto předměty proto představují nástroje trestného činu účasti v takové skupině.

Vnitrostátní právo trestá pouhé držení zboží podléhajícího spotřební dani neoznačeného kolkem, nikoli však jeho přepravu. To však neznamená, že během této přepravy není vykonávána držba zboží. Naopak, držba je vykonávána právě jejich naložením do vozidla a přepravou. Prostá držba spočívá ve skutečné kontrole zboží a jeho přeprava je právě jedním z jejích projevů. Vozidlo (přívěs a tahač) je tedy nástrojem, jehož prostřednictvím je vykonávána prostá držba zboží.

Oba předměty jsou tedy nástroji spáchání obou trestných činů, které byly konstatovány pravomocnými rozhodnutími soudů.

14 K užitečnosti odpovědi Soudního dvora Evropské unie

Pokud by Soudní dvůr rozhodl, že tahač nebo návěs jsou nástroji ve smyslu čl. 1 třetí odrážky rámcového rozhodnutí 2005/212, předkládající soud bude muset rozhodnout o jejich případné konfiskaci podle čl. 53 odst. 1 písm. a) NK.

V takovém případě podrobně přezkoumá právní vztahy mezi odsouzenými a osobami, které na ně převedly svá práva (v případě tahače také osobou následného nabyvatele), aby určil, zda by tyto předměty měly být konfiskovány, s přihlédnutím k zárukám dodržování základních práv podle článku 5 rámcového

rozhodnutí 200[5]/212, včetně práva vlastnit majetek, nebo k poskytnutí účinných opravných prostředků na ochranu těchto práv podle jeho článku 4.

[OMISSIS]

PRACOVNÍ DOKUMENT